

Statenmededeling

Onderwerp

Voortzetting Convenant Landbouw Innovatie Noord-Brabant

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Datum

29 juni 2015

Documentnummer

GS: 3814273

PS: 3832950

Kennisnemen van

De voortzetting van het convenant Landbouw Innovatie Noord-Brabant (ofwel LIB) tussen de provincie en de ZLTO.

Aanleiding

Wat is LIB?

- LIB (Landbouw Innovatie Noord-Brabant), in haar huidige vorm, is een samenwerkingsverband met de ZLTO dat is vastgelegd in een convenant met een meerjarenprogramma. LIB bestaat sinds 1995 en is telkens met 4 jaar verlengd. Doel van LIB is (kort) het bevorderen van een duurzame en in de maatschappij verankerde land- en tuinbouw. LIB is een belangrijk instrument voor de transitieopgave Agrofood 2020.
- Dit doel wordt bereikt door:
 - o ondersteuning van *innovatieve projecten*;
 - o *themabijeenkomsten*;
 - o *platform-functie*.
- LIB bestaat uit een Stuurgroep met daarin: 3 provinciale bestuurders (voor nieuw GS-college: gedeputeerde Agrarische Ontwikkeling, Energie en Bestuur als vice voorzitter; gedeputeerden Natuur, Milieu en Handhaving, en Economie en Internationalisering als agendaleden met permanente uitnodiging); 3 ZLTO- bestuurders (inclusief voorzitter); en als adviseurs de regio-ambassadeur Zuid-Oost van het Ministerie van EZ en 3 ambtelijke medewerkers van de betrokken organisaties. De Stuurgroep LIB wordt ondersteund door het Bureau LIB (bestaande uit 1,2 fte medewerkers) en betrokken ambtenaren van de provincie, ZLTO en het Ministerie van EZ.

Externe LIB-evaluatie en aanbevelingen voor vervolg

- Eén jaar voor de einddatum van het huidige LIB-convenant 2012 – 2015 is een externe LIB-evaluatie uitgevoerd zodat de convenant-partners zich tijdig konden uitspreken over een eventueel vervolg.

GS hebben op 16 december 2014 ingestemd met de hoofdlijnen van de conclusies en aanbevelingen van de evaluatie om dit instrument voor de komende jaren te continueren, en de definitieve besluitvorming hierover aan het nieuwe college over te laten. Voorts zijn PS hierover met een [statenmededeling](#) geïnformeerd en is een aansprekende [film](#) van 16 minuten samengesteld waar de evaluatoren (professoren Grin en Schot) samen met de betrokken ondernemers een impressie geven van LIB. De belangrijkste conclusies van de evaluatie zijn:

- De taakdoelstellingen van LIB zijn ruimschoots gerealiseerd;
 - LIB is een kosteneffectief instrument met toegevoegde waarde;
 - De ervaringen van LIB zijn waardevol voor transitie van de Landbouw;
 - De ervaringen, netwerk, successen en werkwijze van LIB verdienen in de toekomst een nog bredere inzet voor de transitie- en innovatie-opgave Brabant Agrofood 2020.
- De belangrijkste evaluatie-les voor het LIB is:
- Behoud de laagdrempelige, ondernemersgerichte en flexibele LIB-aanpak, maar besteed expliciete aandacht voor radicale innovaties die een belangrijke rol kunnen vervullen in het transitieproces van de Landbouw. Daarmee versterkt het LIB-instrument haar effectiviteit voor beleidsrealisatie voor de komende jaren.

Op basis van de LIB-evaluatie en de beleidsopgaven en -ambities zoals verwoord in het nieuwe bestuursakkoord 'Beweging in Brabant' is samen met de ZLTO en LIB een nieuw convenant met meerjarenprogramma uitgewerkt dat wij op 29 juni jl. hebben vastgesteld.

Datum

29 juni 2015

Documentnummer

GS: 3814273

PS: 3832950

Bevoegdheid

Provinciale Staten zijn bevoegd tot het stellen van kaders. Ons besluit ten behoeve van de voortzetting van het LIB-convenant voor de nieuwe bestuursperiode sluit aan op deze kaders.

Kernboodschap

1. Het LIB-convenant wordt gecontinueerd met nieuwe accenten die bijdragen aan de beleidsdoelen en ambities van het nieuwe bestuursakkoord.

- Het *convenant* beschrijft zaken zoals de aanleiding, doelstelling, inleg van middelen door provincie en ZLTO, de besluitvorming en de rol van het bureau LIB. In het convenant wordt verwezen naar het *activiteitenprogramma LIB 2016 - 2019* waar deze onderdelen zijn uitgewerkt en onderbouwd.
- In het convenant hebben wij halverwege de vierjarige periode een tussenevaluatie opgenomen op basis waarvan we besluit nemen over de resterende twee jaar. Daarmee wordt mogelijk gemaakt om nieuwe elementen in het convenant in te brengen en LIB te betrekken bij de herprioriteringstaakstelling uit het Bestuursakkoord.

- Het *doel* van het nieuwe LIB is om gezamenlijk *de transitie naar* een duurzame en in de maatschappij verankerde Brabantse land- en tuinbouw te bevorderen. Hiervoor worden ondernemers in de groene ruimte uitgedaagd en ondersteund om met innovaties bij te dragen aan een betere toekomst van mens en omgeving in Noord-Brabant.
- Om dit doel te bereiken wordt gewerkt binnen *drie innovatiesporen* (zie LIB-activiteitenprogramma):
 1. Verduurzaming en Vermaatschappelijking (met thema's zoals kringloopsluiting en lokale inpassing).
 2. Nieuwe verdienmodellen (met thema's zoals nieuwe business stad-platteland en nieuwe/verbrede activiteiten die aan het landbouwbedrijf zijn verbonden).
 3. Nieuwe product-markt combinaties met hoge toegevoegde waarde (met thema's zoals biobased economy en alternatieve eiwitproductie).
- Het *LIB-model* behoudt daarvoor haar drie dimensies als volgt:
 - o *Uitvoering*: Projectmatig worden innovaties in gang gezet en ondersteund (30 per jaar; zie kader 1).
 - o *Strategie*: Themabijeenkomsten worden op locatie georganiseerd op het grensvlak van landbouw, platteland, markt en maatschappij voor gezamenlijke en informele meningsvorming met een breed spectrum aan deelnemers voor verfrissende ideeën (4 maal per jaar; kader 2).
 - o *Visie*: Als Platform worden gezamenlijk onderwerpen vanuit maatschappelijk- en marktperspectief besproken en verbindingen gelegd tussen beleidsvelden, organisaties en praktijk.
- De *nieuwe accenten* van LIB zijn:
 - 1) expliciete aandacht voor (radicale) innovaties met een potentiële rol in het transitieproces naar een nieuw type Landbouw; en
 - 2) extra aandacht voor nieuwe sector-overstijgende samenwerking om deze innovaties aan te jagen en de opschaling ervan te versnellen.
- Met LIB wordt invulling gegeven aan het *nieuwe bestuursakkoord*, vooral voor de onderdelen Brabant Verduurzaamt, Brabant Innoveert en Brabant Vergroent. Zo biedt LIB ruimte voor experimenten en open innovaties vanuit de primaire sector die veelal zijn gericht op versterking van functionele verbindingen tussen meerdere sectoren en beleidsthema's. Een voorbeeld hiervan is die tussen de Landbouw en de hightech industrie voor de ontwikkeling van precisielandbouwtechnologie ten behoeve van een efficiënter gebruik van energie, water, mest en bestrijdingsmiddelen, maar die tevens bijdragen aan een lagere belasting van natuur en water, en een betere leefbaarheid.
- LIB is *gepositioneerd* vooraan in het innovatieproces met focus op de (agrarische) ondernemer. De kracht van LIB is het flexibel aanjagen van innovaties vanuit de primaire landbouw, laagdrempelig voor ondernemers, vaak i.s.m. partijen buiten de landbouw en met relatief kleine steunbedragen.

Datum

29 juni 2015

Documentnummer

GS: 3814273

PS: 3832950

Een deel van deze innovaties zullen vervolgens zelfstandig markt-gedreven uitrollen. Wanneer dit nog niet het geval is, kan LIB deze initiatieven actief koppelen aan met name POP3, een van de andere EU-programma's (OP-Zuid en Interreg V) of het revolverend innovatiefonds (BOM). Deze programma's bieden het kader voor relatief grote investeringen voor vervolgon ontwikkeling dan wel het in de markt zetten van een innovatie. Daar staat tegenover dat deze EU-programma's veel voorwaarden kennen waardoor ze ongeschikt zijn voor de initiatieven (fase waarin ze verkeren) die LIB bedient.

- Met de bovenbeschreven LIB-werkwijze speelt LIB een belangrijke rol als voedingsbodem voor innovaties ontwikkeld vanuit de Landbouw en sluit het instrument LIB goed aan bij het brede instrumentarium gericht op de innovatieopgave voor Agrofood 2020 en die voor natuur, milieu en water met de bijbehorende provinciale programma's voor de komende jaren.

Het ZLTO-bestuur heeft op 21 mei 2015 de intentie uitgesproken om het LIB te continueren met bijbehorende middeleninzet en voorgestelde nieuwe accenten tot en met 2019.

2. De LIB-themabijeenkomsten dragen bij aan gezamenlijke en informele beeldvorming voor betrokken GS- en PS-leden over actuele strategische landbouwthema's.

- Statenleden nemen regelmatig op uitnodiging deel aan LIB-themabijeenkomsten voor beeldvorming over de ontwikkelkansen voor verduurzaming van de Landbouw in relatie tot de omgevingskwaliteit en hieraan verbonden bedrijfsleven.

Kader 1. Voorbeelden van LIB-projecten (zie ook www.stuurgroeplib.net/projecten)

1. Steun aan de ontwikkeling van Het Kwatrijn biologisch melkveebedrijf in Kaatsheuvel. Een bedrijf aan de rand van het natuurgebied de Loonse en Drunense Duinen waar in samenwerking met Natuurmonumenten meerdere innovaties zijn toegepast op het terrein van stalontwerp, - inrichting, management en de inzet van een mobiele melkinstallatie. Deze innovaties hebben geleid tot een geïntegreerd concept met lage milieuemissies, laag energiegebruik, een hoog dierenwelzijn, goede landschappelijke inpassing en een maatschappelijk draagvlak. De stal is 27 mei 2015 geopend door Staatsecretaris Dijksema waarbij 70 Jersey koeien uit de stal in het weiland zijn gelaten (zie [film](#)). Dit in aanwezigheid van gedep. Spierings en Van den Hout en ZLTO-voorzitter Huijbers.

2. Ondersteuning van de Quinoa-keten is begonnen met een haalbaarheidsonderzoek in 2012 gevolgd door experimenten en demonstraties voor de teelt, verwerking, afzet en de oprichting van de Dutch Quinoa Group B.V. Quinoa als 'superfood' kent een toenemende belangstelling bij de consument met een goede prijs en een groot potentieel als nieuw en milieuvriendelijk gewas in Brabant. In 2015 uitbreiding naar 300 hectare met ca. 70 telers (50 hectare met ca. 10 telers in Brabant), met merkvorming en ontwikkeling 3 producten voor consument.

Datum

29 juni 2015

Documentnummer

GS: 3814273

PS: 3832950

3. Verduurzaming teelt van kruiden op water door groot bedrijf in Etten Leur (de Kruidenaer) met daarbij de ontwikkeling van een nieuw afzetkanaal in samenwerking met een ontwikkelaar van een zogenaamde led-licht keukenkas voor de dagelijkse pluk van kruiden en groenten.

4. Marktonwikkeling biologische geitenzuivel in samenwerking met Ecoplaza, Bastiaansen en Oxvam Novib (derde wereld organisatie) in kader van hun actie 'geef een geit'. Deze strategische samenwerking heeft geleid tot een professionalisering met forse toename van de omzet, bekendheid van de actie, nieuwe markten en leveranciers, met een goed vervolg zonder steun.

Datum

29 juni 2015

Documentnummer

GS: 3814273

PS: 3832950

Kader 2. Voorbeelden LIB-themabijeenkomsten (zie ook www.stuurgroep.lib.nl)

1. Ter gelegenheid van de officiële opening organiseerden 25 juni 2014 het Streek-belevingscentrum Gasthuishoeve (Sint Oedenrode) en de Stuurgroep-LIB samen het symposium 'Stad en Platteland verbonden door Voedsel en Beleving' met presentaties van onder meer: René Bastiaansen over de relatie boer -belangenorganisatie - overheid gedurende de laatste eeuw; van Emmylou Aben van Woningcorporatie Trudo over hun plannen voor een Food Hall in Eindhoven en van professor Diane Nijs van NHTV over de Belevingseconomie. Dit voor een publiek van 145 personen vanuit overheid, bedrijfsleven, onderwijs en andere organisaties.

2. Op 5 september 2012 bracht de Stuurgroep LIB een bezoek aan een aantal Europese innovatieprojecten in Vlaanderen. Dit met de focus op internationale samenwerking rond water, natuur en melkveehouderij. Vanuit enkele recent afgeronde succesvolle projecten is vooruit gekeken naar toekomstige samenwerking. Dit met een groep van 50 deelnemers (25 uit Nederland, 25 uit Vlaanderen) waaronder drie gedeputeerden van de provincies Noord - Brabant en Antwerpen, voorzitter en vice-voorzitter van ZLTO en Boerenbond, vertegenwoordigers van ministeries, waterschapsbestuurders, terreinbeheerders, natuurorganisaties, bedrijfsleven en kennisinstellingen.

Consequenties

1. Door continuering van LIB committeert de provincie zich tot een financiële bijdrage, bestuurlijke deelname aan de LIB-stuurgroep met ambtelijke ondersteuning.

- De rol van de provincie in de LIB-uitvoering is als partner met financiële bijdrage en door bestuurlijke deelname aan de LIB-bijeenkomsten.
- De jaarlijkse provinciale financiële bijdrage aan LIB is 481.460 euro, ofwel 70% van het totaal. De overige 30% wordt door de ZLTO ingelegd. Van de gezamenlijke jaarlijkse inleg wordt 500.000 euro ingezet als projectondersteuning en het resterende deel voor personeel, bureau- en reiskosten en de themabijeenkomsten.
- Van de 3 betrokken provinciebestuurders neemt gedeputeerde Spierings als vice voorzitter van de LIB-stuurgroep deel aan de LIB-bijeenkomsten en gedeputeerden Pauli en Van den Hout als agendalid met permanente invitatie.

Deze bijeenkomsten vinden (minimaal) 4-maal per jaar plaats waarbij bovengenoemde drie dimensies van het LIB-model aan de orde komen. De bijeenkomsten worden door LIB ambtelijk en in samenspraak met de provincie, ZLTO en derden zoals het Ministerie van EZ voorbereid.

Datum

29 juni 2015

Documentnummer

GS: 3814273

PS: 3832950

Europese en internationale zaken

- De vigerende LIB-subsidieregeling wordt aangepast omdat de Europese Landbouw Groepsvrijstellingsverordening is gewijzigd. Daarmee blijft de regeling actueel en passend binnen de kaders van de EU voor bedrijfssteun.
- In het kader van LIB worden nadrukkelijk ook internationale ontwikkelingen en (samenwerkings)kansen geagendeerd en gesignaleerd door het aanjagen van en deelname aan Europese projecten en incidentele bezoeken van de LIB-stuurgroepleden, samen met bedrijfsleven en andere actoren, op locaties over de landsgrenzen heen. Dit met als doel om bij te dragen aan de internationale 'Branding' van Brabant en specifiek voor de Landbouw en Agrofood.

Communicatie

- Het vervolg van LIB wordt op de website van de provincie en LIB bekend gemaakt.

Vervolg

- Bij de eerstvolgende LIB-stuurgroepbijeenkomst (1 juli as) wordt het LIB-convenant door de provincie (Anne-Marie Spierings) en de ZLTO (Hans Huijbers, bestuursvoorzitter) ondertekend.
- Het nieuwe LIB start op 1 januari 2016.
- In 2017 wordt LIB tussentijds geëvalueerd.

Bijlagen

1. Convenant Landbouw Innovatie Noord-Brabant 2016 - 2019
2. Activiteitenprogramma LIB 2016 - 2019

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter

de secretaris

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

mw. ir. A.M. Burger

Auteur: de heer P.L.A. van Enckevort, pvenckevort@brabant.nl, (073) 681 21 36